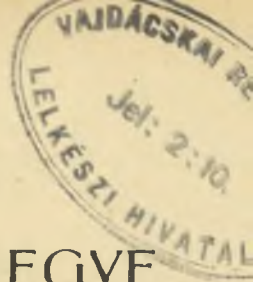


AZ ALSÓZEMPLÉNI
REFORMÁTUS EGYHÁZMEGYE



1926. ÉVI MÁJUS HÓ 11-ÉN, SÁROSPATAKON
TARTOTT TAVASZI RENDES KÖZGYŰLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

SZERKESZTETTE :

JANKA PÉTER
E.-M.-I LELKÉSZI FŐJEGYZŐ.



SÁROSPATAK.
NYOMATOTT A REF. FŐISKOLAI KÖNYVNYOMDÁBAN
1926.

AZ ALSÓZEMPLENI REF EGYHÁZMEGYE 1926. ÉVI MÁJUS
HÓ 11-ÉN, SÁROSPATAKON TARTOTT GYŰLÉSÉNEK

JEGYZÖKÖNYVE.

Jelen voltak:

Kiss Ernő
esperes

Meczner Béla
gondnok

elnöklete alatt:

Máthé Gyula
Horváth János
Kun Zoltán
Marton János
Danyi József
Forgács Gyula
papi

Sebeő Gyula
Dr. Kiss Sándor
Bernáth Aladár
Hodossy Béla
Dr. Meczner Tibor
világi

tanácsbírák ;

Janka Péter
Éles István
Hegedüs László
papi

Asztalos Gyula
Hubay Kálmán
világi

jegyzők.

Gecse Lajos e.-m.-i pénztárnok, Dr. Kérészy Sándor, Dr. Szabó Sándor e.-m.-i ügyészek, Pataky Sándor tanügyi biz-i lelkészi elnök, Szily József, Tóth István, vitéz Nyitray Károly, Szathmáry Ferenc tanító képviselők.

Bacsokay Károly, Batta János, Buttykay István, Csűry István, Diószeghy Mihály, Farkas Lajos, Göndöcz István, Győry Kálmán, Halmy Miklós, Igaz József, Kertész István,

Kiss Miklós, Kovács László, Kiss Pál, Körössy György, Molnár Ferenc, Molnár László, Móricz István: G. Nagy Béla, Pungur Béla, Sáfár István, Szabó Andor, Szöllösy József, Takács Béla, Tantó János, Tóth Kálmán, Veres Imre, Verebélyi Barna, Verebélyi Dezső, Kósa Szabó Pál, Tóth Áron lelkészek, Dr. Fülep Gusztáv, Major Gyula, Szilva István s lelkészek, Kocsár István, Kató János, Pongrácz Sámuel, Bokor Jenő, Kiss András, Horváth Gyula tanítók; az alsóbereczkii egyház képviselőiben: Berecz Károly presbiter és számos érdeklődő.

Az öröksépség XC. zsolttár 1. versének elénekélése után:

1. *Kiss Ernő* esperes bensőséges, szép imában kért tanácskozásunkra és egyházépítő munkáinkra áldást és segédelmet attól a Gondviselő jó Atyától, ki nemcsak a nagy természet felett őrködik szeretettel, hanem a mi emberi igyekezetünknek is támasza, segítője. — Majd *Meczner Béla* gondnok szeretettel üdvözölvén a jelenlevő alkotó tagokat

a gyűlést megnyitja.

2. Elnökség felhívására a lelkészi főjegyző felolvastván a gyűlést alkotó tagok névsorát,

a gyűlés megalakul és *Hézsér Emil, Janka Károly, Sütő Kálmán* lelkészek, *Dr. Asztalos Kálmán* világi tanácsbíró távolmaradását igazolja; az indokaik előzetes bejelentése nélkül elmaradt tagokat, úgymint *Bernáth István, Horváth István, Szilágyi Géza* lelkészeket felhívja, hogy elmaradásukat 30 napon belül esperes úrnál elfogadhatólag igazolják, mit ha nem tennének, 4 pengő bírság fizetésére köteleztetnek.

3. Tárgyaltatott *Tóth Áron* lukai és *Molnár Ferenc* monoki lelkészeknek állásukba való beerősítésök iránti kérelme

Egyházmegyei közgyűlés *Tóth Áron* lukai, *Molnár Ferenc* monoki megválasztott lelkészeket állásukba beerősíti s működésükre Isten bő áldását kéri.

4. Tárgyaltatott *Kolumbán Piroska* makkoshotycai megválasztott tanítónő állásába való beerősítés iránti kérelme.

Egyházmegyei közgyűlés *Kolumbán Piroska* makkoshotycai megválasztott tanítónőt, miután az esküt letette, állásába beerősíti s működésére Isten áldását kéri.

5. Olvastatott és tárgyaltatott a következő

ESPERESI JELENTÉS

az alsózempléni egyházmegye 1925. évi életéről.

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az Urnak ez az esztendeje, amelyben az Ő örökkévaló kegyelméből élünk, úgy nemzeti, mint egyházi életünkre nézve nagy jelentőségű történelmi események évfordulóját hozta el. 250 évvel ezelőtt úgy végezte az Isteni bölcsesség, hogy amely esztendőben feloldoztattak a gályák evező padjairól a lelkiismereti szabadság magyar papjai, ugyanazon év tavasza szülje nekünk nemzeti szabadságunkért folytatott küzdelmünk egy dicső emlékű vezérlő alakját: II. Rákóczi Ferencet. Mélyen megható tragikum nagyjaink sorsában, hogy a föld, melynek lakói javáért kincset, életet áldoztak, nyugvó helyet sem ad nagy eszméért lángoló lelkek porhüvelyének. A gályarabok egy része idegen földbe, vagy hullámsírba temetkezik. Nagy Rákóczi „bűjoszó fejedelem“ lesz életében is, halálában is. „Szívét Franciaországban hagyta, hogy küldjük“ írja róla Mikes s a szív pora után néhány idegenbe szakadt lelkes magyar diák a nagyságos fejedelem emléke iránti mélységes hódolattal kutat az elpusztult kamalduli kolostor sejtett romjai helyén, hogy ha már csontjait is elrabolták, legalább a szív pora maradjon a miénk a Rákóczi földjéből, a Rákóczi álmából.

Mi még szerencsések vagyunk, hogy itt, a zempléni földön megmaradt nekünk a Rákócziak lába nyoma, megmaradt a pataki diákokból lett gályarabok emléke s mint a Rákóczi emlékérmének papjai, mi is összejöhetünk itt,

hogy aldozzunk a hazaszeretet és istenfélelem oltárán. Igazán nem sok értelme volna a mi évenkénti kétszeri összejövetelünknek, ha itt csupán az egyházkormányzás sablonos eseményei foglalkoztatnának bennünket és nem hoznánk ide semmit a fájdalmas emlékek megszentelt érzéseiből, az örömtől kipirult arc boldog mosolyából, a régmúlt idők nagyjai iránti tiszteletünkéből s a jelen idő szövevényes útján küzdő ember problémái iránti érdeklődésünkéből! És ha találkozásunkból nem fakadna a számunkra hit, reménység, szeretet!

Áldozunk tehát; Áldozunk imádságos lélekkel az isteni bölcsesség mélységes gazdagsága előtt, ki az Ő akaratát az evangéliumi hit egyszerű papjaiba, gályarab szabandító Ruyter admirálisokba, szabadságért égő Rákóczi Ferencekbe öltözteti, hogy telmutassa előttünk az alázatos sziv, a jutalmat Istentől váró nemes lélek áldozatos útját.

Áldozunk azok emlékének, akik már velünk egy harcot harcoltak, akik már a mi sorainkból dőltek ki, a kik után egyikünknek-másikunknak, vagy mindnyájunk szívének egy egy darabja szakadt.

Álljunk meg egy pillanatra afelett a sír felett, mely a nagymúltú Erdélyi Egyház püspökét, *Nagy Károlyt* zárta magába. Egy új gyásztized kálvinista püspöke volt, telve az el-zakitott magyarság élni akarásával, az üldözött vallás erejének fellobogó lángjával. Mig élt, a magyar egység harcosa volt, hogy meghalt, a gyászban egygvé lett magyarság vesztett kincse lett. De itt, a mi szűkebb határaink közt is van kiket siratnunk! 1925 október 7-én egy ifju lelkésztársunk: *Győr Imre*, volt taktaharkányi lelkész költözött az Örök Biró elé, itthagya népes családját s nemrég gondjaira bízott gyülekezetét. A lélek készségével, de a test erőtlenségével kezdett munkájába, de elhívta a pásztorok Pásztora földi küzdelemből égi nyugalomra.

1925 november 15-én egy néhai lelkésztársunknak, Csontos Gábornak árváját, *Csontos Arankát* szólította maga elé az Ur az ideigvaló árvaságból örökkévaló boldog viszontlátásra az édesapával.

Alig akarjuk elhinni, hogy az egészségtől piros arcu, életvidámságtól és a keresztyén ember örök derűjétől mosolygó szemü világi főjegyzőnk, *Kovácsy Ferenc* nem ül

gyűlésünk zöld asztalánál. Mióta ideültettük, sohasem hiányzott; most, hogy távolmaradt, az igazolja elmaradását, kinek szent akaratából 1926 március 19-én d. u. 4 órakor a vidám baráti beszélgetésbe merült Kovácsy Ferencnek a kezéből kiesett az irón s arcán megfagyott az örökös mosoly, Ugy ide illett közénk! Nemes egyszerűségével, nyájas modorával, beszédmódjának kedves közvetlenségével úgy elvegyült köztünk, hogy senki sem hitte volna róla, hogy nem pap. Mikor temettük, annyi palástot lengetett Tállyán a koratavaszi hideg szél, hogy egy idegen bátran gondolhatta volna: papot temetnek itt. Az is volt ő valóban! Világi pap, a szó igaz értelme szerint! Mily féltő gonddal örködött egyházközsége ügyei felett. Milyen szent komolysággal terjesztette itt elő a kezébe adott aktákból egyik-másik egyház ügyes-bajos dolgát. S a mosoly az mindig ott derengett a tiszta kék szemekben, mint aki tudja, hogy jót és jól cselekszik. Csak mikor hitványságot látott, akkor gyúlt tűz a szemében, mikor pedig homlokára ült a magyar gond, fátyol mögé rejtőzött a szem. Most már mindenestől elrejtőzött előlünk s mi álmélkodva nézünk tűnő árnya után: „Bizony, ez az ember igaz vala“

Áldozunk tovább! Emeljük fel a lefordított fáklyát és gyűjtsünk örömtüzeket! Szálljon át üdvözlésünk a trianoni határokon és olvadjon bele abba az örömkialtásba, mellyel erdélyi testvéreink köszöntik új főpásztorukat: Makkay Sándort. Rövid ideig, de a mi egyházmegyénknek is tagja volt ő; annál nagyobb örömmel üdvözljük a püspöki székben Istennek e nagyra hivatott szolgálóját s lelkesülten kiáltjuk: „Fény nevére, áldás életére.“

Az alsóborsodi egyházmegye boldog büszkeséggel adja hírül, hogy e hó 26-án új gondnokot ültet az egyházmegye világi székébe *báró Bottlik István* személyében. Együtt örvendezünk a testvér egyházmegyével és kívánjuk, hogy a báró Bottlik István Isten dicsőségére szentelt élete sokáig legyen az ő dicsekedésök!

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés! Egy fényes nevekkel méltán dicsekvő egyházmegye gondnoki székéről vessük most tekintetünket a mi egyházmegyénknek egy egyszerű falusi kurátorára. Egyházlátogatásom alkalmával tudomást szereztem arról, hogy Oláh András cigándi gond-

nok 38 év óta foglal helyet a presbitériumban s 25 év óta tölti ott be gondnoki tiszttségét. Mindnyájan ismerjük őt, hiszen mi még mint mendikánsok szaladgáltunk e terem ajtaja előtt, mikor egy egy gyűlésen egyháza képviselőjében megjelent itt a nyílt homlokú, jellegzetes magyar természetű cigándi kurátor. Aki ismeri a magyar nép választani és válogatni szeretését, aki elgondolja, hogy mennyi meg nem értéssel, mennyi gyanúsítással kell találkozni egy egy közügyet szolgáló embernek és végignéz a cigándi egyház rendbentartott épületein, nemrég restaurált templomán, eszébe veszi, hogy egy tetemes mennyiségű földbirtok kezeléséért is felelni kell, az elismeréssel fog kezét ez egyszerű hittestvérünkkel, mert tudja azt, hogy egyenes lelkű, tiszta kezű, sziklakemény jellemű embernek kell lennie annak, akit községe népének megbecsülése meg-megújuló bizalommal egy negyed századon át megtartott kuratori székében. Őszinte örömünkre szolgál, hogy hazafias, istentéelő, egyházszerető s annak dolgaiban hűséggel forgoló magyar kálvinista magyar falusi népünknek e testben-lélekben kimetszett bélyegét életének e kiemelkedő pontján mi is nagy megbecsüléssel köszönhetjük. Hűségéért, fáradozásáért, az egyház ügyeinek áldozatos szolgálataért áldja meg az Isten!

Az egyházlátogatási kérdőpoptokra vonatkozó jelentésemet a következőkben van szerencsém előterjeszteni:

Az istentiszteletek mindenütt rendesen megtartatnak s nagyobb panasz nem merült fel a hívek templomlátogató buzgóságának hiánya miatt.

Az úrvacsorával élők száma megnyugtató.

A konfirmációra a legtöbb helyen a lelkész, pár helyen régi szokás szerint a lelkész és tanító készítik elő a növendékeket.

A konfirmáció helye a templom, de ideje nem egységes,

A házassulók kihirdetése és egyházi megáldása minden alkalommal megtörtént. Szektáriusok a következő helyeken vannak: Alsóberecki, Kesznyéten, Karos, Monok, Pácín, Sárospatak, Ujcsanáros baptisták, Nagyrozvány, Ricse, Semjén millenisták.

A vasárnapi munkaszünetet Cigándon példásan megtartják, Taktaharkányban még csépelnek is, Bodrogolaszi

panaszolja, hogy a bérgazdaság vasárnap is dolgoztat a cselédekkel. Ez különben a legtöbb helyen így van, ahol uradalmak vannak.

Felekezeti surlódások kisebb-nagyobb mértékben fordultak elő. A mádi állami iskolában egy ref. gyermek r. kat. hittanostályzatot kapott, azonban a tanfelügyelő orvosolta a sérelmet.

A pácini róm. kat. kaplán titkos reverzálisokat szed. Az ilyen vakondok módszer ugyan a saját felekezetének a kompromittálása, de az tény, hogy az egyes családok nyugalma megháborítja.

A Szentistvánnapi háborgatások is nehezen szűnnek meg. Tiszalúcun 76 ember ellen adtak ki büntető parancsot a csendőrség feljelentése következtében. Ezek ügyében magam mentem a szerencsi kir. járásbiróság elé és kieszközöltem felmentésüket.

Csobjajon egy ref. vőlegény és zsidó menyasszony közt reverzális nélkül kötött házasságból származott fiú, tehát jogszerint ref. gyermeket a prügvi sakter körülmélt. Mivel a gyermek az állami anyakönyvbe reformátusnak van beírva az ügy nem alkalmas arra, hogy mint vallássérelmet a minisztériumnak jelentsük, hanem a tiszalöki járásbiróságnál hűnvádi feljelentést tettem a sakter ellen.

Itt kell rámutatnom arra a feltűnő és következményeiben egyházunkra nézve veszedelmes jelenségre mely abban rejlik, hogy reformátusok által lakott községekben többnyire róm. kat. vallásu jegyzők foglalnak helyet.

A szegények intézményes gondozása szegényház u. ján történik Mádon, Tarcalon, Tokajban. Bájjon a Pataky család ismert jószívűsége elégíti meg sokszor az éhezöket és ruhazza a ruhátlanokat. Sárospatakon, Sátoraljaújhelyben a nöegylet végzi a keresztyén felebaráti szerete e segítő munkáját. Más helyekről is jelentik, hogy esetről esetre alkalmi adományokkal igyekeznek eleget tenni ez evangéliumi parancsolatnak.

Az áldozatkészségnek gyönyörű példáit jegyezhetjük fel az 1925-ik év történetébe. *Bernáth Aladar* sátoraljaújhelyi presbiter, egyházmegyénk tanácsbírája tízmillió koronás alapítványt helyezett el a sátoraljaújhelyi egyház

nál áldott lelkü hitvese emlékére azzal a meghagyással, hogy annak kamataiból évenként karácsonykor egy-egy szegénysorsú gyermek felruháztassék. Nemes példája a keresztyén ember igazi gyászának. Ugy enyhíti a maga fájdalmát, hogy szünteti a másét.

Tiszalúcon *Bartha Sándor* és neje egy hold földet adományoztak az egyháznak avégre, hogy annak jövedelméből elsősorban a Szentírás, másodsorban vallásos iratok terjesztessenek. Ez alapítvánnyal villámtól agyon súlytott fiok, néhai Bartha Ernő emlékét kívánják a kegyes lelkü szülők megörökíteni. Ugyancsak ők, szintén tragikus véget ért fiok emlékére, egy fehér márvány urasztalát ajándékoztak egyházuk részére. E két adomány értéke 100 q. buza. Az a szentírás, melyet ők terjeszteni kívánnak, legyen nekik a vigasztalás kiapadhatatlan forrása; arról a szentasztalról, ha a Megváltó megtörtetett testének és kiöntött vérének emlékjegyeit magokhoz veszik, vérző szívök fájdalmának enyhítésére csendüljön feléjük az áldott hívogatás: „Jöjjetek én hozzám mindnyéjan, kik megfáradtatok és meg vagytok terhelve és én megnyákosztlak titeket.“

Ugyancsak a tiszaluci egyház aranykönyvébe írta be nevét *id. Fekete Sándor* presbiter, aki 118 q. buza költséggel egy új harangot ajándékozott Isten dicsőségére. Egy évvel ezelőtt együtt gyönyörködtünk a budapesti árumintavásáron a magyar ipar csodás fejlődésében a tiszaluci pappal, meg Fekete Sándor presbiterrel. Ő legszivebben ott időzött a harangok között. Akármerre indult, mindig oda vitt az útja s mikor a nagy város zsibongó zajában megkondultak ezek az ércvirágok, a Fekete Sándor lelkén előmlött a magyar felúvásárnap hangulata. Istenes gondolata támadt, indítást érzett, mint mikor otthon a harangodi sikon harangzúgást hord szét a balzsamos levegő. A gondolat testet öltött, az indítás céljához ért, 1925 augusztus 16. óta ott függ a tiszaluci toronyban a kegyes adakozó dombozművü kepmásával ellátott harang, hirdelve a nagy Isten dicsőségét, meg a Fekete Sándor áldozatra kész hithűségét.

Olaszliszván egész sorát jegyezhetjük fel az adakozóknak. Megnyitja a sort *Gagyai Károly* nyug. tanító egy 398 kgr. súlyu haranggal. Tudjuk, hogy *Gagyai Károly*

hosszú tanítói és közéleti munkásságával ércnél marandóbb emléket állított magának, mégis jól esik látnunk, hogy most sem restül meg a jó cselekedetben s a jó példaadásban. Követi a névsorban a tanítványok sora. A hajadonok egy ezüst urasztali kenyérszótó tálcat, Demjén Ferencné hősi halált halt testvére emlékére egy urasztali terítőt, Kis János és neje egy szószékterítőt, Kovács Erzsébet és Zsuzsána egy diszes papszéktartót adományoztak.

Feljegyeztem ezeket az adományozásokat bizonyságul annak, hogy a vallásellenes irányzatok nem tudták meg kiöltni hiveink lelkéből az Isten országának földi intézménye, az Anyaszentegyház iránt való hűséget és áldozatkészséget.

A presbitériumok szabályszerűen vannak szervezve.

Ott, ahol az egyházi épületek javításra szorulnak, a szükséges tatarozásokat a lehetőség szerint el is végzik, kivéve Alsóbereckit, ahol kicsinyek és nagyok egyek abban, hogy a magok erejéből semmit nem áldoznak a paplakra.

Hernádkakon templom, iskola, *Szerencsen* lelkészlak van rozzant állapotban. *Kenézlő* gyűjti az erőt a templom-épitéshez, *Viss* melléképületeit rendbeszedte.

Az egyházközségek ingatlanai a legtöbb helyen bérlet, néhány helyen házi kezelés útján jövedelmeztetnek. *Olaszliskán* bérhátrálékok vannak, amelyeket kötvénnyel biztosított az egyház. Tolcsván Szabó Lajos bérlet perelni kénytelen az egyház.

Az OFB útján nyert ingatlanok még nincsenek az illető egyházak nevére telekkönyvezve.

A hivatalnokok fizetési ügyében a következő helyeken merültek fel panaszok: *Bodrogkeresztúron* a must-ügy forr évek óta s a lelkész most is panaszolja, hogy e járandóságát nem kapta meg.

Hernádkakon megújultak a nemes egyház régi díjlevél sebei. Az ügy bíróságunk előtt fekszik. *Makkos hotykán* a zsellérek nem teljesítették a favágást.

Simán a polgári község nem fizette ki a tanító járandóságát. *Olaszliskán* Palumbo Sándor tanító panaszolja, hogy 15%-os helyi javadalmát nem kapta meg. *Ondon* a II tanítói állás javadalmának alapját képező községi hozzájárulást és nyugdíjjárulékot a vármegye számvévése indokolatlanul törölte.

Építkezés, vagy nagyobb mérvű renoválás a következő helyeken volt: *Báj* tanítólakást épített 120 000 000 kor. költséggel. *Berzék* befejezte az iskola építését s ez évben kezdi a lelkészlak építését *Hernádnémeti* néhány melléképületet szedett rendbe. *Sárospatak* harangozó lakást épített 73.645 735 kor. költséggel. *Szerencs* templom- és iskola-kerítést 40.000.009 kor. költséggel.

Az áldásos béke, szeretet és egyetértés hiányzik *Megyaszón*. A lelkész személye körül tamadt kényes ügy ezidőszereint a polgári bíróság előtt fekszik, annak befejezése után bíróságunk elé kerül.

Taktaharkanyban a lelkészválasztás vetett hullámokat. A választás egyházkerületi bírósági ítélettel jogerős lett, a megválasztott lelkészt a kegyév tartamára behelyeztem s a hullémok elsimultak

Tuktaszadan Novák Lajos lelkész nyugdíjaztatott, a lelkészválasztással járó mozgalmak itt is felkavartak a szenvedélyeket. A választás lelebbezés alatt áll.

A statisztikai adatok a következők:

Lélekszám: 48.063. — 1924-ben 51 648 volt. Ugy vélem, hogy az adatszolgáltatás nem pontos.

Született 934 fi, 935 nő, összesen 1869 gyermek, 120 al több, mint 1924-ben

Törvényes 1735, törvénytelen 134

Konfirmáltatott 478 fi, 489 nő, összesen 967.

Házasságot kötött tiszta pár 323, vegyes 153, összesen 476 pár. 32 vel kevesebb a múlt évinél

Reverzális javunkra 57, kárunkra 42. Az arány nem kedvező, mert a múlt évi több vegyes házasságból kárunkra 40, az ideji kevesebb vegyesházasságból már 42 reverzális költetett.

Atlért fi 21, nő 20, összesen 41. Kilépett fi 14, nő 19, összesen 33.

A gyülekezetből kizáratott Olaszliszván 2 fi, Hernádnémetiben 1 nő, Kenézlön 1 nő.

Meghalt 539 fi, 491 nő, összesen 1030. 139-el kevesebb, mint 1924-ben.

Urvacsorával élt 71.046.

Ahol kat. anyakönyvvezetők vannak, vigyázzanak a lelkipásztorok, mert az ellenünk adott reverzális ügye nem

egyszer ott dől el, mikor a házasulók a születési anyakönyvi kivonatért jeleniknek.

Az egyházak bevétele volt 3 614,751.432 korona. 69 dollár. 10 szokol. 46.571 kg. buza. 17.142 kg. rozs. 458 kg. árpa. 2757 kg. zab. 414 kg. bab. 4000 kg. csöves tengeri. 5000 kg. burgonya

Kiadás: 3.504,465.337 kor. 20 dollár. 43 410 kg. buza. 16.958 kg. rozs 1200 kg zab. 414 kg. bab.

Maradvány: 130,212.198 kor. 10 szokol, 49 dollár, 2157 kg. buza, 184 kg. rozs, 458 kg. árpa, 1557 kg. zab.

Adakozás: 352,048.719 kor. 152 és fél dollár, 600 kg. rozs.

Adósság: 266,051.329 kor. és 30.000 szokol.

Ugy tapasztalom, hogy az adósság felvételére nem mindenik egyház kéri ki az előirt engedélyt.

Építkezésre fordított: 994,120.486 kor., 7700 kg. buza, 300 kg. rozs.

Tőkepénzek összege: 80,397 535 kor. és 246 dollár.

Alapítványok összege: 24,496 487 kor. 600 kg. rozs.

Földek értéke: 2,332 172 aranykorona.

Épületek értéke: 3,497.069 aranykorona.

Ingóságok értéke: 3,030 306 aranykorona

Hasznos jogok értéke: 17 028 aranykorona.

Magtári tőke: 25.214 kg. buza, 16 437 kg. rozs, 5580 kg. árpa.

Meg kell jegyeznem, hogy a vagyon értékelés sem pontos, amit mutat az, hogy a múlt évi 3,007.190 aranykoronara értékelt földvagyon 1925 ben már csak 2,332 172 koronára van értékelve.

Legyen szabad még előadnom a következőket:

Olaszliszka 1925 október 31-én és november 1-én ünnepelte az egyház 400 éves fennállásának jubileumát. E ritka ünnepség felomelőleg hatott e jótörekvésű egyház tagjaira. Megjelentem örömmünnepükön s csekély erőmhöz képest buzdítottam őket az apák nyomdokain járásra.

A *semjéni* gyülekezet tagjai harangot szereztek be s ennek felavatási ünnepélyén szintén résztvettem s szólottam az áldozatkész hívőkhez.

Karos derék, templomszerelő népe szintén ez évben

szentelte fel nagy költséggel, de a hivek jókedvből hozott áldozatával megújított templomát. E kis gyülekezet papi lélekkel forgolódo tanítójával együtt méltó elismerésünkre.

Ujcsanáros közadakozásból takarékmagtárt létesített az egyház terhei viselésének könnyítésére. Ilt a hozzátartozó Sóstófalván és Ócsanároson Körösy lelkész társunk nemes buzgósággal vetette rá magát a gyülekezetnek a belmissió újabb eszközeivel való összetartására. Ócsanárosról maholnap sikerül nekik kiszorítani a baptistákat. Az a munka azonban, melyet ő ott teljesít, segítő erő beállítását kívánja. Ezt a falut valamikor szétrombolta a Hernád. Lakói elköltöztek s Ujcsanárost építették. A régi lakóhelyen maradt néhány család pedig szaporodik úgy, hogy Ócsanáros maholnap legujabb Csanáros lesz és ennek népe valami bámulatos szomjúsággal eped az evangélium után. Nekik a pap *kell*. Egyházlátogatásunk alkalmával nagy munkaidőben egy kis házban tartott istentisztelet alkalmával úgy betöltötték azt a hajlékot, mint a megüledett raj a faágot. Lelkész állandó káplánság szervezését kéri, A magam részéről a legmelegebben támogatom.

A *sátoraljaújhelyi* gyülekezet a f. év elejétől egyházi értesítőt ad ki. A közelmúltban két alkalommal jelentem meg a sátoraljaújhelyi egyházban. A belmissiói iskola megnyitását, amely már az 1926-ik év eseményei közé tartozik és az egyházlátogatás alkalmával. Templomban, presbiteri gyűlésen, vallásos estélyen s magánházaknál találkoztam a hivel. Nagy anyagi lehetőségekkel és különös lelki erővel megáldott gyülekezet ez. Valóságos humusz a vallásos élet tenyészése számára. Az egyháziasság végleteinek hazája, ahol az egyházi adót közigazgatási uton szorgalmazzák, de ugyanakkor kevés híján 50 millió önkéntes adományról számolnak be. A papjokkal valahogy úgy vannak, mint aki a második házasságában is mindig az elvesztett hitvesére gondol. ugyanakkor a templomuk tele, a vallásos estélyek látogatóit a tanácsterem nem tudja befogadni és rendezik a papjok díjlevelét, mikor közös megegyezéssel válni készülnek. Nem félttem ezt az egyházat, csak imádkozzunk érte, hogy a Szentlélek ereje, a mely tagjait áthatja, tovább is legyen bennök munkás, hogy az Anyaszentegyháznak az az égő szerelme, mely

munkásokat állit ott az Ur aratásába, lángoljon bennök olthatatlanul.

Csobajon a baptizmus terjedése megszűnt, sőt prédikátoruk visszatérésre jelentkezett.

A *cigándi* eleven egyházi életben nagyon szép munkát végeznek a tanítók. *Kántor Mihály* ifjúsági egyleti munkája minden dicséretre méltó.

Az egyházlátogatói jelentés melegen emlékezik meg *Thuróczy Miklós* sajjóhidvégi tanítóról, ki a papnélküli átmeneti időben — közbeeső betegsége ellenére is — lelkesen végzi az összetartás munkáját.

Szép munkát láttam Lácán a *Papp Ilona* tanítónő és főként a *Kató János* tanító iskolájában.

Bodrogolaszi, Bodrogkeresztur és *Sára* panaszolják, hogy a téli árvíz alkalmával sok kár érte őket.

Bodrogolaszi kölcsönadott Hagymási Istvánnak 166 dollárt azzal, hogy Amerikából 1925 május 1-ig 400 dollárt fog ennek fejében megfizetni. Eddig azonban csak 50 dollárt fizetett s legujabban életjelt sem ad magáról. Készízetü kezesei Tomori Lajos és Hagymási Istvánné. Az egyházlátogatóság javasolja, hogy ha nem is a súlyos visszafizetési feltétel, hanem 10%-os kamat alapján, de rendeztessék az ügy a kezesekkel. Lelkész jelenti, hogy Iczkovits ügyvéd útján felszólították fizetésre az adóst. Miért nem az egyházmegyei ügyész útján?

Megyaszóról olyan jelentés érkezett, hogy az amúgy is puszkaporos hangulatot a presbiterek szitják azzal, hogy a népet a templom elhagyására izgatják. Elrendeltem a vizsgálatot, de a tanúk semmit sem tudtak.

Még egy kevés ideig igénybe veszem a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés türelmét. Reá akarok mutatni egy pár fájó dologra, amik annál jobban fájnak, ha szóvá nem tesszük.

Ismeretes, hogy a tanítói nyugdíjintézeti járulék micsoda tehertételt jelert rgyházközségeink háztartásában. Ama szokás alapján, mely szerint e járulékokat ezelőtt nagyrészt a községek megtérítették az egyházaknak, továbbá arra az elvitathatatlan tényre való tekintettel, hogy az iskolák fenntartásával a községeknek óriási összeget megtakaritunk, a legtöbb helyen kértük a községet, hogy ez

összeget vegye fel költségvetésébe és fedezze az egyházak helyett. Sok helyen szíves készséggel elvették, más helyeken, főként másvallású jegyzőkkel folytatott vita után is felvették. És ekkor, nagy meglepetésünkre, a vármegyei számvevőség egy tollvonással törli ezeket a községek költségvetéséből. Az indoklást ismerjük; ki van merítve az 50%^o stb. Nem is szólva arról, hogy ez határozottan keresztényellenes politika, mindenesetre nagyon méltánytalan eljárás a nagy kulturális feladatokat teljesítő egyházakkal szemben.

Épily méltánytalan eljárás a lelkészeknek közmunkaváltsággal való megrovása még ott is, ahol a lelkész határozottan azért kénytelen gazdálkodni és fogatot tartani, hogy szolgálatát filiáiban fenakadás nélkül elláthassa. Az 1890 évi l. t. c. 49. § ának megalkotása alkalmával sem lehetett s ma sem képzelek el Magyarországon olyan református papot, aki pusztán csak arra legyen képes lovat tartani, hogy azon filiájába menjen s vele a világon egyebet ne dolgoztasson. Erőszakolt törvényt magyarázat tehát az, hogy „a papi személyek azon fogatai mentesek a községi közmunka kötelezettsége alól, amelyeket egyházi működéseik rendszeres teljesítésére használnak, minthogy pedig a papi személyek fogatai az évi rendszeres mezőgazdasági munkát is végzik, megrovandók közmunkával.“

Hogy mennyi közmunkát végzünk mi az iskolánkívüli népoktatás, községi és állami érdekek szolgálatában, azt csak a mi jó Istenünk tartja számon. Dehát úgy teremtett az Isten bennünket, hogy az 50%^o os adó kimeríthető, de a magyar református pap türelme, áldozatkészsége, szolgálatkészsége igazán kimeríthetetlen!

Végül a nem állami elemi iskolai tanítók illetményeinek újabb szabályozása tárgyában kiadott 25.000 számú vallás és közoktatásügyi miniszteri rendeletre hívom fel a figyelmet. Megkértem vitéz Nyitrai Károly tanító urat, hogy tegye ki Közgyűlésünk előtt e rendeletben rejlő sérelmeinket, itt csak arra mutatok rá, hogy a helyi javadalmak azon összegének minden előzetes megkérdezésünk nélkül való emelgetésével, melynek kiszolgáltatására az állás szervezésénél kötelezte magát az egyház, továbbá visszamenőlegesen megállapított összegeknek oly időben

való kifizettetésével, amely időre azok költségvetésileg való biztosításáról nem gondoskodhatunk, olyan gyűjtőanyagok dobáltatnak egyházi életünkbe, melyeknek veszedelmes következményei kiszámíthatatlanok.

Ezekben voltam szerencsés jelentésemet megtenni s midőn annak elfogadását kérem, magamat a Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés jóindulatába ajánlom.

Egyházmegyei gyűlés nagy gyönyörűséggel hallgatta végig az ékes tollal megírt, nemesen emelkedett lelkületre és széles látókörre valló, gondos körültekintéssel készített esperesi jelentést — mit egész terjedelmében jegyzőkönyvébe foglal — s ahhoz fűzötte a következő határozatokat hozza:

E.-m.-i gyűlés az esperesi jelentésből mély meilletődéssel vesz tudomást azokról a veszteségekről, amelyek ref. anyaszentegyházunkat s közelebb egyházmegyénket a közel múlt folyamán érték.

a) Egyházmegyénk a Gondviselés iránt érzett mélységes hálával örökíti meg jegyzőkönyve lapjain *Nagy Károly* erdélyi volt ref. püspök nevét és emlékét, aki nemcsak székely kálvinista testvéreinknek volt prófétai lelkű, apostoli buzgalmú, mély hitű, éles látású, fáradhatatlan munkásságú főpapja, hanem a gyászos emlékű Trianon-i béke által tőlünk elszakított magyar véreinknek is egyik legnagyobb, legszívósabb, legelszántabb lelkű harcos vezére volt. Kidőlte szinte pótolhatatlan veszteséget jelent az erdélyi magyarság és reformátusság számára. Egyházmegyénk, átérezve e nagy veszteséget, jelen határozata útján fejezi ki igaz, őszinte részvétét az Erdélyi egyházkerületnek az őt ért mély gyász alkalmával.

b) Ugyancsak kegyeletes emlékezések és fájó érzések között gondol e. m. i gyűlésünk többi halottjaira is

Az egyházmegye zöld asztala mellől hiányzó világi főjegyzőjére, *Kovácsy Ferenc*re, a zajtalan,

de nemes pályát megfutott munkás, vonzó élet tulajdonosára, az igaz emberre, akit megrendítő módon, szerető szívű kedveseitől távol váratlanul hívott el az Ur örök nyugalmaára ;

Gyöőr Imrére, taktaharkányi volt lelkészre az Ur szőlőjének ez ifjú, képzett, búzgó munkására, kinek vállairól idő előtt, súlyos szenvedések között emelte le palástját a Mindenható és juttatott szomorú árvaságra egy népes családot.

Csontos Arankára, néhai Csontos Gábor volt zemplénagárdi lelkész árvájára, özvegyen maradt édes anyjának egyik vigasztaló angyalára.

Kedves halottaink emléke legyen áldott közöttünk, összeomlott porsátoruknak a sír adjon zavartalan nyugalmat, megsebzett szívű kedveseiket pedig vigasztalja maga az örök kegyelem.

Egyházmegyei gyűlés e jegyzőkönyvi száma igaz kegyelete kifejezéseül, a gyászoló vesztes családoknak megküldendő.

c) Egyben utasítja gyűlésünk elnökséget, hogy a Kovácsy Ferenc elhalálozása folytán megüresedett világi főjegyzői állásra és ez állás betöltése folytán netalán megüresedő állásra is a szavazást általa kijelölendő terminusra rendelje el.

d) A fájó veszteségek mellett örömmel veszi tudomásul esperesi jelentésből egyházmegyénk ref. anyaszentegyházunk nagy nyereségeit is.

A legmelegebb szeretettel üdvözlí Erdély ifjú ref. püspökét, *Dr. Makkai Sándort*, a kitűnő tudóst, fényes tollú, termékeny író, a megragadó erejű prédikátort, a nagyszerű és sokoldalú képességekkel gazdagon megáldott, mély hitű, puritán jellemű férfit, akit az erdélyi egyházkerület felemelő egyhangúsággal ültetett a püspöki székbe. mint arra mindenképen a legkiválóbbat. Egy kevés ideig, mint a Sárospataki Theológia egyik tanszékének hivatott és méltó

betöltőjét a magunkénak mondhattuk őt s most, hogy munka mezeje kiszélesült, kérjük rá az Egek Urának megsegítő kegyelmét, hogy új átlomlásán, fontos őrhelyén vezethesse népét és egyházát a szenvedések kálváriás útján a szebb és boldogabb jövő felé.

e) Ugyancsak őszinte, igaz tiszteletének és nagybecsülésének kinyilvánítása mellett köszönti új méltóságában egyházmegyénk az alsó-borsodi testvér egyházmegye gondnokát, *báró Botlik Istvánt*, akinek nemes, fenkölt keresztyén erényekről tanuskodó munkássága biztos záloga a jövőhöz füződő szép reménységeknek. Egyben megbizsa Kun Zoltán papi és Bernáth Aladár világi tanácsbírákat, hogy az alsó-borsodi e. m. i f. évi május 26 án tartandó gondnoki beiktató gyűlésen egyházmegyénk képviselőjében vegyenek részt.

f) Elismeréssel írja fel e.-m.-i gyűlés jegyzőkönyve lapjain *Oláh András* cigándi gondnok 25 éves odaadó, buzgó, lelkes munkálkodását és halálat ad a Gondviselésnek, aki immár $\frac{1}{4}$ századja dicsőítette meg a maga erejét hűséges fia erőtlenségében és felruházta a jubilánst azokkal a szellemi, lelki és erkölcsi erővel, amelyeket áldásosan gyümölcsöztetett cigándi gyülekezetünk külső és belső építése érdekében. Az áldó és segítő kegyelem, mely eddig vele volt, áldja és segítse továbbra is.

g) Hálás köszönetének kifejezése mellett veszi tudomásul e.-m.-i gyűlés azokat a nemes szívű adományokat, amelyek mind megannyi bizonyosságai az áldozatrakész hithűségnek és jó cselekedetekkel ékes egyházszeretetnek. *Bernáth Aladár* világi tanácsbírónak 10 000 000 koronás alapítványa, *id. Fekete Sándor és neje* tiszalúci, *Gagyai Károly* ny. tanító lizkai harangjai, *Barta Sándor és neje* 1 hold föld alapítványa és fehér márvány urasztala beszédes bizonyosságai, követésre méltó gyönyörű példái az áldozatkész-

ségnek. „A jókedvű adakozókat szeresse és áldja meg az Úr.“

h) E. m.-i gyűlés utasítja *Hernádkakot* templomának és iskolájának, *Szerencset* rozszant lelkészlakának kívánt megrenoválására.

i) Utasítatnak a *Sima*-i és *Olaszliszka*-i presbitériumok, hogy tanítóik jogos, hátralékos járandóságát június 30-ig egyenlitsék ki s ennek megtörténtéről esperes úrnak jelentést tegyenek.

j) *Ujcsanáros* megismétli egyházlátogatóság utján állandó káplántartó helyül leendő kijelölése iránti kérelmét, — felhivatik, hogy a múlt évi őszi közgyűlésünk 23 sz. határozata értelmében elkészített kérvényét adja be mielőbb esperes úrhoz, akit megbíz közgyűlésünk a felsőbb hatóságokhoz leendő ajánló felterjesztéssel.

k) *Kántor Mihály* cigándi, *Thuróczy Miklós* sajhóhievégi, *Pap Ilona* és *Kató János* lácai tanítók eredményes, szép munkáját elismerésének kifejezése mellett írja fel jegyzőkönyvének lapjain.

l) *Boárogolaszit* elkötelezi e.-m.-i gyűlés, hogy a Hagymási István dollár-kölcsön mikénti elintézéséről jelentést tegyen esperes úrnak és egyben figyelmébe ajánlja, hogy a jövőben az egyház peres ügyeiben az e. m.-i ügyész közreműködését vegye igénybe.

m) Utasítatnak kölcsönt felvevő egyházak, hogy a kölcsönök felvételénél E. T. einkben előirt módon járjanak el.

n) Kérélemmel fordul e.-m.-i gyűlés Zemplén vm. alispánjához, hogy utasítsa a fenhatósága alá tartozó megyei számvevőségeket, miszerint a tanítói nyugdíjintézeti járulékoknak a községek által önként vállalt fizetése elé ne gördítsenek akadályokat és tanusítsanak valamivel nagyobb megértést a nagy, kultur feladatokat teljesítő iskolafentartó egyházakkal szemben. Egyben kéri nagyrabecsült beavatkozását azon méltánytalan eljárás megszüntetésére nézve is, hogy a filiákkal és szórványokkal rendelkező

egyházak lelkészei közmunkaváltsággal ne rovasanak meg.

o) E.-m.-i gyűlés meglepetéssel értesül esperesi jelentésből a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter úrnak 1926. évi 25.000. sz. rendeletéről, mely a nem állami iskolai tanítók illetményeinek újabb szabályozásáról szól és fokozatosan megkeresve az illetékes egyházi főhatóságokat, felkéri őket, hogy nagyértékű beavatkozásának érvényesítésével hassanak oda, hogy a kultuszminiszter úr azon intézkedése, mely az egyházi hatóságok és egyházközségek megkérdezése nélkül az iskola fentartó egyházakat kényszeríti olyan tanítói járandóságok fizetésére, melyre magukat sem a tanítói állás megszervezésekor el nem kötelezték, sem annak fedezéséről költségvetéseik készítésekor nem gondoskodhattak, — méltányosan megváltoztassék. Mert ez a rendelet — ép úgy, mint e tárgyban az előzőleg kiadottak — egyházunk autonóm jogát sérti egyrészt, másrészről pedig nem számol azzal, hogy az egyházak nehéz anyagi viszonyaik miatt nem képesek tanítóiknak az 1925 július 1-től visszamenőleg járó illetményeiket kifizetni, mely tény pedig az egyház és tanítója között meghasonlásra vezet és a kívánatos, békés, egyetértő munka megszűnését vonja maga után. Ezen hathatós érvek feltárása alkalomával kéri e.-m.-i gyűlés főhatóságait, hogy hassanak oda a kultuszminiszter úrnál, miszerint az egyházak csak azon tanítói illetmények fizetésére köteleztessenek el csupán, melyeket az állás szervezésekor magukra vállaltak; az államsegély szempontjából pedig a javadalmi jegyzőkönyv és díjlevél által biztosított javadalmi tételek békebeli értéklése vétessék figyelembe úgy, amint az a községi tisztviselőknél is van. A jövőben pedig kívánatosnak tartja e.-m.-i gyűlés, hogy mindazon ügyekben, melyek az iskolai, vagy tanítói államsegélyek változtatásá-

val vannak kapcsolatban és az egyházak újabb megterhelésével járnak, — kéressék ki előzetesen az egyházhatóságok véleménye és hozzájárulása.

6. Bernath Aladár Zemplén vm. jelenlevő alispánja eszperesi jelentéssel kapcsolatos 5 n) sz. határozatra nézve felvilágosítás képen közli, hogy a maga részéről leghelyesebbnek tartja, ha az iskolafentartó egyházak a képviselőtestületek azon határozatait, melyekkel a tanítói nyugdíjjárulékok fizetését magukra vállalják, felterjesztik jóváhagyás végett Zemplén vm. törvényhatósági bizottságához, mert a jóváhagyás megtörténte után nem áll módjában megyei számvevőségnek törölni az e címen felvett kiadási tételeket. Egyben közli, hogy a sérelmezett lelkészi közmunkaváltság ügyben utasítására vármegyei főügyész is felebbezéssel élt a közigazgatási bírósághoz s így annak bölcs ítéletétől van függővé téve, hogy a filiákkal és szórványokkal rendelkező lelkészek megróhatók e közmunkaváltsággal vagy nem.

E.-m.-i gyűlés hálás köszönettel fogadja Zemplén vm. alispánjának megnyugtató kijelentéseit, felvilágosításait s utasítja iskolafentartó egyházakat, hogy a képviselőtestületeknek a tanítói nyugdíjintézeti járulékok átvállalása ügyében hozott határozatait jóváhagyás végett terjesztessék fel illetékes úton Zemplén vármegyei törvényhatósági bizottságához.

7. Egyházkerületi képviselőkül őszi gyűlésünkig terjedő hatállyal kiküldetnek:

Az elnökségen kívül, *Forgács Gyula*, *Kún Zoltán* tanácsbírák és *Janka Péter* e.-m.-i főjegyző rendes, *Hegedűs László* e.-m.-i aljegyző póttagul; világi részről: *Bernath Aladár*, *Sebeő Gyula*, *Dr. Meczner Tibor* tanácsbírák rendes, *ifj. báró Vay Miklós* tanácsbíró póttagul.

8. Elnökség jelenti, hogy a bírósági ülés a közgyűlési ügyek letárgyalása után fog megtartatni.

Tudomásul szolgál.

9. Egyházmegyénk 1924 május 13-án tartott közgyűlése 18. számú határozata alapján felterjesztést intézett „a tokaji ref. és ág. ev. egyházak között a temető közös birtoklása és telekkönyvi kiigazítási ügyében létrejött megegyezés tárgyában“ jóváhegyás végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez. A főtiszteletű egyházkerület 1926 március 18-án tartott közgyűlése 11. sz. alatti határozatával új eljárás foganatosítására hívta fel a tokaji egyházat.

Egyházmegyei közgyűlésünk a főtiszteletű egyházkerületi közgyűlés határozata alapján új eljárás foganatosítása végett az iratokat a tokaji ref. egyháznak visszaadja. Az ügyet pedig elintézéséig nyilvántartja.

10. Olvastatott a pénzügyi választmány 1926. évi május hó 10-én tartott ülésének jegyzőkönyve, melynek alapján egyházmegyei gyűlés utasítja

a) a *bodroghalászi* és *lukai* egyházakat, hogy gondnoki számadásukat 30 nap alatt újjonnan elkészítve az illetékes járási számvevőkhöz terjesszék be,

b) az *erdőbényei* egyház gondnokát, hogy az 1925. évi számadás bevételénél mutatkozó 100.000 kor. különbözetet az egyház pénztárába fizesse be,

c) a *tiszakarádi* egyházat, hogy számadását jövődöben szabályszerűen csoportosítsa; 1925. évi számadásában a kiadási és maradványi összegeket helyesbitse s a kifizetett 1,367.000 K törzskönyvezési díjat a politikai község pénztárával az egyház pénztárába befizettesse, mert a törzskönyvezés díját nem az egyház, hanem a község tartozik fizetni,

d) a *tiszaladányi* egyházat, hogy jövőben számadását az 1917. évi őszi egyhm. gyűlés által elfogadott minta szerint készítse el,

e) általában a kebelbeli egyházakat, hogy a gondnoki számadásnál lehetőleg a gyakorlatban jól bevált nyomtatott nyugta űrlapokat használják

Továbbá jóváhagyja :

f) *Gecse Lajos* egyházm. pénztárnok 1925. évi egyhm. számadását és az 1926 évi beterjesztett költségvetést s neki az 1925. évi számadásra vonatkozólag a felmentést megadja.

g) *Alsó és Felsőberegkei* egyházra vonatkozó ama javaslatát, hogy nevezett egyház helyett 1924. évi egyházmegyei és kerületi járulékaiknak még hátrálékos részét az egyházmegyei pénztár segélyképpen fizesse ki, ha 1925 évi járulékait f. évi augusztus hó 30-ig befizeti.

11. Olvastatott és tárgyaltatott az e.-m. i belmissiói bizottság következő

JEGYZÖKÖNYV e

felvétellett Sárospatakon 1926 május hó 10 én, az alsó-zempléni ref. egyházmegye belmissiói bizottságának üléséről.

Jelen voltak : Kiss Ernő esperes elnöklete alatt Forgács Gyula előadó, Janka Péter, Marton János, Danyi József, Tantó János, Hodossy Béla, vitéz Puskás Lajos bizottsági tagok és Szabó Andor bizottsági jegyző.

1. Elnök szívesen üdvözölve a megjelenteket, az ülést megnyitja. Majd felkéri Forgács Gyula belmissiói előadót az egyházmegye területén folyó belmissiói munkáról szóló jelentésének megtételére.

2. Forgács Gyula előadó felolvassa a következő jelentést :

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Belmissiói bizottságunk az elmúlt évben június 25 én lelkészi értekezletet rendezett Szerencsen. Ez alkalommal *Janka Károly* e. ker. főjegyző hirdette az Igét. Előadásokat tartottak : *Forgács Gyula* a gyülekezeti missió alap-

vető kérdéseiről, *Hodossy Béla* vil. tanácsbíró a presbiterre választás föltételeiről, *Tantó János* tiszalúci lelkész a lelkipásztori látogatásokról. Délután *Forgács Gyula* vasárnapi iskolai foglalkozást mutatott be a helybeli iskolások csoportjával. *Danyi József* erdőbényei lelkész bemutatta értékes szemléltető képeit az ifjúsági egyesületi munkával kapcsolatban. (Lásd 1925 szeptemberi e. m.-i közgyűlés 17a—e. sz. határozatait.)

November 17-én belmissiói bizottságunk *presbiteri értekezletet* rendezett Sárospatakon. A templomban tartott reggeli könyörgés után a főiskola nagytermében *Harványi István* theol. tanár épületes előadás keretében bemutatta a régi magyar bibliákat *Forgács Gyula* belm. előadó a biblia elsőrendűségéről tartott előadást. Ezután Kiss Ernő esperes vezetésével gyakorlati eszmecsere-tartott az értekezlet. Végül *Sáfrán Géza* altábornagy és *Enyedy Andor* miskolci lelkész mint alsóborsodi vendégek szólaltak fel a Kálvin Szövetség érdekében. Ez értekezlet lelkesen állást foglalt a Biblia mellett és a résztvevők önként elhatározták, hogy minden lelkészi hivatalba és iskolai tanterembe — ha még nem lenne — revideált szövegű Bibliát fognak beszerezni; buzdítani fogják az egyháztagokat a Biblia rendszeres olvasására; továbbá, hogy a bibliaolvasást beillesztik a liturgia keretébe. Fölkérték bábonyi *Tóth István* szerencsi tanítót olyan bibliai versek összegyűjtésére, amelyek az iskolák egyes osztályaiban megtanulandók lennének; kívánatosnak mondták, hogy az elemi iskolák felső osztályaiban a Biblia gyakorlatilag ismeretessé tétessék a gyermekek előtt, hogy ismerjék az abban való jártasságot és ismerjék annak néhány klasszikus helyét.

Kiss Ernő esperes, a bizottság elnöke *Csobajon* és a *sátoraljaújhelyi* belmissiói tanfolyam megnyitó ünnepélyen tartott előadásokat a belmissió érdekében.

Belmissiói bizottságunk előadója két esetben kereste fel a gyülekezeteket hivatalosan. *Csobajon* 1925 június havában volt az ott kezdődő baptizmus megakadályozása céljából; 1926 január 24 én pedig *Ricsén* volt, hogy a millenisták akciójának segítsen elejét venni. Ezekén kívül előadó résztvett a múlt nyáron az alsóborsodi egyházme gyének a Diósgyőr-vasgyári gyülekezetben tartott lelkészi

értekezletén és 1926 január 3-án előadást tartott a sátoraljaújhelyi belmissiói tanfolyam megnyitó ünnepélyén és ezután januárban hetenkint, azután havonként összesen 14 előadást tartott 2—2 órán hét alkalommal.

Egyházkerületünk 1925 júliusában elrendelte, hogy a gyülekezetek tegyenek egyöntetű jelentést a belmissiói állapotokról. E jelentések összefoglalásakor egyházmegyénk belmissiói adatai is helyet fognak találni a kerületi belmissiói jelentésben. Bizottságunk tehát nem tartja szükségesnek ez alkalommal elismételni már a múlt évben az e.-m. közgyűlés elé terjesztett adatokat, csak azokról a gyülekezetekről teszünk jelentést, ahol változást jelentettek.

Golopon az ifj. egyesület újra felvette munkáját és a délelőtti istentisztelet látogatottsága, amely eddig az aszszonyok piacra járása miatt hiányos volt, javult. *Bodrodhalász* presbitériuma f. év március 21 én tartott ülésén a vasárnap megszentelése érdekében betiltotta a szombat napon tartani szokott házasságkötést és lakodalmi mulatságot. — *Kenézlőn* a presbitérium egy esetből kifolyólag, amely konfirmálást megtagadónak a gyülekezetből való kizárását vonta maga után, kimondta, hogy más vallásu keresztszűllőt a lelkész el nem fogadhat. — *Megyaszó* kimerítő jelentést tesz az 1925. évi munkáról és tanulságosan mutat reá az ifjúság közötti misszió nehézségeire. *Monok* jelenti, hogy a zsidó bérlő cselédei is járhatnak a templomba. — *Tályá* általános jelentést küldött, melyből megállapítható, hogy a gyülekezetben a missziói élet különösen a jótékonyág terén nem szünetelt. Lelkész az iktatókönyv naplószerű megfelelő bejegyzéseit közli. A nőegylet lábraállítása azonban, valamint az, hogy a temetéseken és az esketéseken a gyülekezet tagjai is énekeljenek, kívánatos lenne. — *Tarcal* jelenti, hogy a bibliaolvasást f. év január 1-től bevezette a liturgia rendjébe, kivéve a keresztelest, esketést és beszédes temetést, ahol tényleg nem okvetlenül szükséges. — *Ujcsanáloson* a lelkész télen az ismétlő iskolában vallást tanított, ő maga előfizetett a Keresztyén Család c. lapra az énekkar részére, résztvett a levente munkában. — *Zombor* kénytelen volt beszüntetni az énektanulásra szolgáló összejöveleteket, mert az állami iskolában nem kapott helyet e célra. — *Sátoraljaújhely*

Geröcz Kálmán kezdeményezésére belmissiói tanfolyamot rendezett, melynek I. semestere a f. év három első hónapjában tartatott az egyház tanácsstermében a lelkész, főgondnok, s. lelkészek és prebisterek büzgő támogatásával. Hetenként négy nap estéjén tartottak az előadások 110 beiratkozott résztvevővel. Előadásokat tartottak: *Enyedy Andor* miskolci lelkész, *Forgács Gyula* e.-m. belmissiói előadó, *Domján E'ek* ev. főesperes, *Gaál László* s. lelkész, *dr. Isépy Tihamér* ügyvéd, *Szabó Zoltán* hitoktató s. lelkész, *Szalay Béla* ny. kántor és *dr. Visegrády János* főgymn. tanár. A tanfolyam I. semesteréről a *Református Egyházi Értesítő* 4. számában találunk kimerítő tudósítást. E gyülekezeti lap január 1 én indult meg. Felelős szerkesztője: *dr. Isépy Tihamér*, társszerkesztők: *Szabó Zoltán* hitoktató és *Gaál László* s. lelkész. A tanfolyam egyéb részleteire vonatkozó eme lappéldány a jelentéshez csatolatik.

Belmissiói bizottság az előadó gondosan megszerkesztett jelentését tudomásul véve örömmel üdvözli a bodroghalászi, kenézlői és tarcali presbitériumok határozatait; a sátoraljaújhelyi egyház belmissiói tanfolyamának első semesteréről szóló jelentését, a tanfolyam vezetői és előadói munkájának teljes elismerése mellett örvendetes tudomásul veszi és a tanfolyam további működésére Isten gazdag áldását kéri és kívánja. Egyben pedig e jelentést a nt. e. megyei közgyűlésnek tisztelettel elfogadásra ajánlja.

3. Belmissiói bizottság előadója jelenti, hogy az 1925. év november hó 17-én tartott presbitéri értekezlet fölkérte bábonyi *Tóth István* szerencsi tanítót, hogy az elemi iskolai növendékek számára alkalmas bibliai helyeket gyűjtson össze, E gyűjteményt a nevezett tanító elkészítette és az e. kerületi vallástanítási tantervhez ragaszkodva megfelelő bibliai locusokat jelölt ki osztályonkint. E hozzáértelessel és gonddal készült munkában azonban egyes locusok a klasszicitás szempontjából revízióra szorulnak s ezért javasolja, hogy e dolgozat adassék ki *Tantó János* tiszalúci lelkésznek átnézés céljából és hatalmaztassék fel esperes úr annak kinyomatására.

Belmissiói bizottság előadó jelentését tudomásul véve tisztelettel javasolja a nt. e. megyei közgyűlésnek, hogy fejezze ki köszönetét bábonyi *Tóth István* szerencsi tanítónak szakértelemmel készített dolgozatáért s azt a *Tantó János* tiszalúci lelkész által eszközölt revízió után esperes úr útján kinyomatni méltóztassék.

4. A *prügyi, bodroghalászi és olaszliszkai* énekkarok beterjesztik alapszabályaikat jóváhagyás végett. Mind a három alapszabályban feltűnő, hogy a rendes tagoktól nem kívánják meg, hogy teljesítsék egyháztagi kötelelességeiket, csupán az olaszliszkai említi föl a kárunkra reverzalist adó énekkari tagok kizárását, azonban az olaszliszkai nem intézkedik a felől, hogy mi történjék a meglévő vagyonnal feloszlás esetén.

Felhivatnak nevezett énekkarok, hogy legközelebbi közgyűlésükön hozzanak határozatot, amelyben benne foglaltassék, hogy az énekkarnak csak az lehet tagja, aki konfirmált, aki egyházas érzésű és egyháza iránti kötelelességeit teljesíti; továbbá, hogy feloszlás esetén a vagyon az egyházra száll. Az alapszabályok e jelzett határozatok meghozatalának s az e. megyei elnökséghez leendő beterjesztésének feltétele mellett jóváhagyatnak.

5. Előadó jelenti, hogy a hozzá beküldött énekkari alapszabályok közül az *alsódobszai* és *tolcsvai* énekkarok alapszabályaiban sincs a rendes tagok egyházas érzülete hangsúlyozva, az alsódobszai pedig nem intézkedik a vagyonról feloszlás vagy felfüggesztés esetére. Mivel e hiányok előfordulhatnak több olyan énekkari alapszabályban is, a melyeket nem volt módjában megismerni, javasolja, hogy az énekkarok pótlólag hozzanak megfelelő közgyűlési határozatokat a fenti határozat szellemében. E javaslat alapján

belmissziói bizottság felhívja az énekkarokat, illetve azok vezetőit, hogy revideálják ebből a szempontból úgy alapszabályaikat, mint működésüket és nemesen

versengjenek abban, hogy melyik tudja legáldásosabban szolgálni egyházunk ama céljait, amelyek közel állanak az egyházi énekkarok rendeltetéséhez.

6 Előadó beterjeszti az *erdőhorvátii* lelkész jelentését az 1925. évi tavaszi e. m. közgyűlés 10. pontjában foglalt utasításokra vonatkozólag. E jelentés szerint lelkész a gyülekezetben levő bethánisták összejövetelét meglátogatta s megállapította, hogy működésük az egyházra nézve romboló. Panaszolja, hogy a bethánisták egyike, *Koscsó Piroška* kerüli a templomot és aláása az egyház fundamentumait, megzavarja az egyház belbékéjét ezért lelkész a főszolgabírósnágnál tett jelentést abból a célból, hogy a bethánisták összejövetelét oszlassa fel.

A jelentésből nem derül ki, hogy *Koscsó Piroška* tagja e még az egyháznak. Lelkész azt jelenti, hogy otthagya a gyülekezetüket, de nem írja, hogy ez kilépést s hogy milyen egyházba való kilépést jelent.

Nem derül ki továbbá az sem, hogy az e. megyei határozat utasítása szerint fegyelmi eljárás alá vontak-e *Koscsó Piroskát* és társait, akik az egyház dolgait túntőleg kerülik és azokról megvetőleg nyilatkoznak; valamint az sem állapítható meg, hogy van-e ott Bethánia egyesület s ez milyen viszonyban van az anyaegységgel? Egyetlen reális adat sem foglaltatik a jelentésben arra nézve, hogy de facto milyen áll a bethánisták romboló működése?

Végül a jelentés különös világításban tünteti fel *Sallai István* pécsi s. lelkészt, aki állítólag szellemi irányítója és támogatója e gyülekezetromboló, szektárius jellegű csoportnak.

Belmissiói bizottság kellő megvitatás után az ügyre nézve következő határozati javaslatot terjeszti az e. megyei közgyűlés elé:

Utasítandó az erdőhorvátii presbitérium, hogy az e. megyei közgyűlés múlt évi felhívásának tegyen eleget. Derítse fel ez ügyben a konkrét tényeket és azok alapján indítsa meg a fegyelmi eljárást az illetők ellen. Ez eljárásról szóló jegyzőkönyveket terjessze be az e. megyei elnökséghez. Megbízza továbbá az e.

megyei közgyűlés a belmissiói bizottság elnökét és előadóját azzal, hogy keressék meg a budapesti Bethánia Egyletet az iránt, hogy van-e tudomása e csoport működéséről, valamint Sallai István s. lelkészét az iránt, hogy mi része van e csoport magatartásának irányításában?

7. Belmissiói előadó jelenti, hogy a Föt. és Mélt. Püspök úé által 136/1926. sz. alatt a hivatalos lapban közölt, az egyháztagok fegyelmezéséről szóló törvényjavaslatra vonatkozólag 38 presbitérium küldte be véleményét jzökönyvi kivonat alakjában. Ezek közül 23 minden megjegyzés nélkül elfogadja a javaslatot, 15 azonban módosításokat kíván. Nem küldött véleményt 14 presbitérium.

A törvénytervezetre vonatkozó megjegyzések mindegyike sürgeti, hogy e törvény mielőbb lépjen életbe, sőt olyan is akad, aki már a folyó évben, olyan is, aki 1927 január 1-én óhajtaná, hogy a tervezet alapján alkotott törvény életbe lépjen.

A megjegyzések egy másik csoportja rámutat a tervezet an a kétségtelen hiányára, hogy a vegyes házasságok alkalmával kárunkra adott reverzálisokról nincs szó. Kárcsa és Vámosújfalú kifejezetten óhajtja, hogy e tekintetben a törvény egyházmegyénk szabályrendeletét tegye egyetemesen kötelezővé. — Nyitott ajtón zörget Erdőhorváti, amikor azt kívánja, hogy ősi szokásaink szerint a presbitérium kezében maradjon az úrvacsorától eltiltás joga, mert a törvénytervezet az egyházi tagok teljes fegyelmezését a presbiterekre bizza. — Két presbitérium, a tarcali és a tiszaladányi azt kívánják, hogy a cselekedeti vétségek közül az állami törvényekben meghatározott bűnök és vétségek elkövetése töröltessék, nehogy kettős büntetés sújtsa a vétkeket, ami igazságtalanság lenne. E kívánság kétségkívül abból a felfogásból ered, hogy a gyülekezeti fegyelmezés *csak* büntetés. Pedig nemcsak ez, hanem a gyülekezet feddhetetlen tagjainak védelme és a megtérő vétkes rehabilitálása is. E szempontokból okvetlen szükséges a nevezett vétségek tekintetbe vétele. — Golop, Hernádnémeti és Sárospatak részletesen foglalkoznak a tervezettel. Golop és Sárospatak kívánják az egyháztagság fogalmának tisztázá-

sát, a fegyelmezés alá eső egyháztagok kategóriákba osztását, az egyháztagok kötelességeinek pontos körülírását, nemcsak az úrasztalától, hanem az úrvacsorázástól való eltiltást, az ekklezsia követést, a károk lehető jóvátételét és a 7. § ilyen szövegezését: „Ha az intések és idézések az illetők bujkálása miatt személyesen nem eszközölhetők, az intések írásbelileg póstán is történhetnek, a bíróság akkor is ítél, ha a vádlott nincs jelen.“ — Hernádnémeti annak kimondását sürgeti, hogy a fegyelmezés körébe a gyülekezet konfirmált tagjai tartozzanak, a tisztséget viselők kivételével, hogy foglalassék a vétségek közé a kárunkra adott reverzális vétsége, hogy a fegyelmi eljárás alatt súlyosabb esetekben a vétkes egyháztagsága felfüggesztendő. A 4. § helyett ezt ajánlja: „A fegyelmi büntetés megszűnik, ha a vétkes nyilvánosan kijelenti bűnbánatát és megköveti a gyülekezetet, vagy a kárunkra adott reverzalist a házasság egy vallásúvá tételével jóvát teszi.“

Mind eme megjegyzéseket tekintetbe véve, többek hozzászólása után belmissiói bizottság ez élethevágóan fontos törvénytervezetre nézve következő véleményes javaslatot terjeszti az e. megyei közgyűlés elé:

a) Föltétlenül szükséges, hogy ez a törvénytervezet összhangzásba hozassék az egyház egyetemére kiterjedő, a lelki egységet és egyöntetű állásfoglalást biztosító fegyelmi eljárásokra vonatkozó törvényekkel. Ennek érdekében biztosítandó az egyháztagok kötelező nyilvántartása, hogy bárhova költözik is egy egyháztag, az a lelkészi hivatal, amelynél keresztelese vagy áttérése be van jegyezve, értesüljön az illetőnek konfirmáltatásáról, esketéséről és temetéséről, bárhol történt leg en az.

A tervezetben domináló megtorló fegyelmezés mellett okvetlenül érvényesülni kell a praeventiv eljárásnak, főképen az egyháztagság fogalmának elvi tisztázásával, az egyháztagok kötelességeinek pontos, de a lelkiismeret titkait nem érintő körülírásával, a konfirmációnak a Szentírás és református hitelveinkkel egyező szabályozásával és a presbitereknek a gyülekezetek körzetekre osztott részeiben gyakorlandó felügyeleti és ellenőrző munkájával.

b) A tervezet 3. § c. pontjában félreértések elkerülése végett az „úrasztala“ helyett „úrvacsorázás“ teendő.

c) A vétségek között a kárunkra adott reverzális okvetlen külön kiemelendő.

d) A 4. § helyett ez a szöveg teendő: „A fegyelmi büntetés megszűnik, ha a vétkes helyrehozza az okozott károkat és enyhébb esetekben a presbitériumot, súlyosabbakban a gyülekezetet megköveti és konfirmációi fogadalmát megújítja.“

e) A 7. § kiegészítendő azzal, hogy ha a vétkes nem volt megtalálható és az idézésekre sem jelent meg a személyes megintés céljából, a bíróság megindíthatja az eljárást és ítéelhet abban az esetben is, ha az illető nem jelent meg a tárgyaláson, továbbá akkor is, ha a vétség elkövetésének természete az előzetes intést természetesen kizárta.

f) A tervezetben a törvény életbeléptetésére vonatkozó 3 év a minimumra redukálendő.

g) A tervezetbe fölveendő, hogy aki ellen olyan vétség miatt van fegyelmi eljárás folyamatban, amely az egyháztagsági jogok felfüggesztését, úrvacsorától eltiltást, vagy kizárást von maga után, az egyháztag jogai az eljárás megkezdésekor felfüggesztendők.

8. Belmissiói bizottság végül a következő javaslatot terjeszti az e. megyei közgyűlés elé:

Kérje fel az e. megyei közgyűlés egyházkerületünket, hogy a zsinattartás sürgőssége mellett foglaljon állást és annak mielőbbi összehívása és munkájának megkezdése érdekében tegyen lépéseket. A haladó élet parancsoló szükségessége immár elodázhatatlaná teszi a zsinat újból leendő egybehívását. A lelki egység megteremtése, az egyházi élet belső fejlődésének és megerősödésének lehetősége van egyenesen veszélyeztetve az egyetemes zsinat alkotó munkásságának hiánya miatt. A zsinat eddigi stagnálása már is mérhetetlen károkat okozott egyetemes egyházunknak s ha továbbra is szünetel a zsinat tör-

vényhozó működése, egyetemes egyházunk, úgy hit-élete, mint anyagi boldogulása, az egységes irányítás miatt, az erők gyöngülése s a quot caput tot sensus elvének túltengése miatt, veszedelmes összeomlásnak van kitéve.

9. Több tárgy nem lévén

elnök az ülést bezárja.

Szabó Andor,
a bizottság jegyzője.

Kmf.

Kiss Ernő,
esperes, elnök.

E.-m.-i gyűlés belmissiói bizottság betervezett jegyzőkönyvét tudomásul veszi, tett javaslatait határozati erőre emeli s 7. és 8. sz. javaslatát az Egyházkerületi gyűlésre felterjeszti.

12. *Mezőssy László* egyházmegyénk világi tanácsbírója bejelenti, hogy állandó tartózkodási helyet még ez év folyamán Budapestre teszi át s ez okból tanácsbírói tisztéről leköszön — Ugy szintén *Matusz Mihály* tanító-képviselő is bejelenti állásáról való lemondását, mivel ez iskolai év végén 43 évi tanítói szolgálata után nyugalomba szándékozik vonulni. — Leköszönő levelükben mindketten hálás köszönetet mondanak egyházmegyénk elnökségének és egyházainak a bizalomnak azért a kitüntető megnyilvánulásaért, amely nekik egyházmegyénk ügyeinek intézésében részt juttatott.

E.-m.-i gyűlés sajnálattal veszi tudomásul *Mezőssy László* világi tanácsbírónak és *Matusz Mihály* tanító képviselőnek a lemondását, mert mind a két férfiúban kipróbált hűségű, tevékeny, egyházi ügyeink iránt meleg érdeklődéssel vitéltető munkást bírt egyházmegyénk. S midőn érdemeiket jegyzőkönyve lapján megörökíti, egyben meleg kézszorítással vesz tőlük búcsút.

A lemondásuk folytán megüresedett világi tanácsbírói és tanító-képviselői állások betöltésére nézve pedig utasítja az elnökséget, hogy a

szavazást általa megállapítandó terminusra rendelje el.

13 Tárgyaltatott a Magyar Kálvinszövetség Országos Szervező Bizottsági elnökének, vitéz Sáfrán Géza ny. altábornagynak az egyházmegyékhez intézett előterjesztése a Kálvinszövetségnek megszervezése iránt.

Egyházmegyei gyűlés nagy lelki örömmel szemléli és imádságos érzelmekkel kíséri a Magyar Kálvinszövetségnek azt a nagy munkáját, mellyel az egész magyar kálvinista társadalmat egy hatalmas, egységes szervezetbe óhajtja tömöríteni, hogy az egyesített erők közös akarásával küzdhessen ref. anyaszentegyházunk és magyar nemzetünk minden érdekeiért. Éppen azért kitűzött, magasztos céljainak a megvalósításához készséggel ajánlja fel egyházmegyénk segítő támogatását s hogy a járási Kálvinszövetségek mielőbb megalakulhassanak, szervező előadókul felkéri a *szerencsi* járásban: Tantó János tiszlúci lelkész, Radácsy György szerencsi tb. főszolgabíró, a *tokaji* járásban: Batta János bodrogkeresztúri lelkész, Hubay Kálmán tarcali főjegyző, a *sárospataki* járásban: Pungur Béla vámosújfalusi lelkész, dr. ifj. Csontos József sárospataki ügyvéd, a *bodrogközi* járásban: G. Nagy Béla pácini lelkész, Kántor Mihály cigándi tanító, a *saujhelyi* járásban: Molnár László a-bereckii lelkész, dr. Gerőcz Kálmán jogtanár (Saujhely) urakat azzal, hogy lépjenek mielőbb érintkezésbe vitéz Sáfrán Géza ny. altábornaggyal, a Kálvinszövetség országos szervező Bizottságának elnökével, aki megadja a szükséges felvilágosításokat és utasításokat a járási szövetségek és járási ref. nőegyletek megalakítására nézve. Egyben utasítja szervező előadókat, hogy a járási szervezetek megalakításának tényét jelentésük be esperes úrnak, akinek megbízatást ad, hogy az egyházmegyei Kálvinszövetség meg-

alakítása iránt a szükséges intézkedéseket tegye meg.

14. Tárgyaltatott a Kálvineum ig. tanácsa elnökének, *Kiss Ferencnek* az átirata, melyben egyházmegyénk esperesének hatékony támogatását és közreműködését kéri, hogy a kebelbeli egyházak presbiterinmai kedvező határozatokat hozzanak az ig.-tanács elnöke által hozzájuk is megküldött azon kérelelemre, miszerint a *Leánykálvineum* céljaira engedjék át a lelkészi adó címén befolyó összegeket.

E.-m.-i gyűlés áthalva attól a nemes és felséges céltől, mit a Nyiregyházán már épülő Leánykálvineum lesz hivatva szolgálni, a maga részéről is szeretettel ajánlja a kebelbeli lelkészek és presbiteriumok jóakaratu, megértő támogatásába a Kálvineum igazgató tanácsa elnökének a lelkészi adó átengedésére vonatkozó kérelmét.

Együttal elkötelezi lelkészeket, mint a presbiteriumok elnökeit, hogy — ahol még nem tették — a Kálvineum e nemű kérelmét tárgyalassák le egyháztanácsaikkal s ez ügyben hozott határozataikat ez év június hó 30-ig juttassák el Kiss Ferenc elnökhöz s az esperesi hivatalhoz.

15. A Berzék-i egyház jelentl, hogy a „*Szemere—Törös alap*“ tőkéje 1925 december 31 én 5500 korona volt, mely összeg 13%-os kamattal gyümölcsöző tőkeként van „Sajóhidvég és vidéke“ hitelszövetkezetben elhelyezve. Az 1925. évi kamat (715 kor.) — mivel a tanítói állás üresedésben van — a tőkéhez csatoltatott.

E.-m.-i gyűlés a „*Szemere—Törös alap*“ múlt évi állásáról szóló jelentést tudomásul veszi s hasonló célból az egyházkerületi közgyűlésnek felterjeszti.

16. Tárgyaltatott a *Cigánd*-i egyház presbiteriumának a kulturház építése s az iskolalátogatóság által meg nem fele-

lőnek minősített egyik ideiglenes iskola helyisége ügyében beadott jelentése, továbbá 2 új tanterme felépíthetésére 2 évi haladékot igénylő kérelme.

E.-m.-i gyűlés tudomásul veszi a cigándi egyház presbiteriumának jelentését s a kifogásolt tanterem további használatához — mivel a tanítás zavartalan menetét gátló körülmények meglettek szüntetve — hozzájárul s a két új tanterem építésére a kért haladékot — felhozott okokra való tekintettel — 1928 szeptember 1-ig megadja.

17. Tárgyaltatott kérvénye a *legyesbényei* egyháznak, az egyház mint eladó és *Palkó Jánosné* szül. *Szabó Anna* legyesbényei lakos, mint vevő között létrejött ideiglenes adás-vevési szerződés jóváhagyása iránt.

Az alsózempléni egyházmegyei közgyűlés a legyesbényei egyháznak azon határozatához, melyben az egyház tulajdonát képező és semmi jövedelmet nem hozó, a legyesbényei 81. sz. tjkönyvben 472. hr. sz. a. foglalt pincehelyiséget 10 mázsa buzáért Palkó Jánosné szül. Szabó Anna legyesbényei lakosnak eladta, miután a presbiterium és az egyházközség határozatát a törvényben előírt módon és feltételek mellett hozta meg, elvileg hozzájárul.

Utasítja azonban a kérvényező egyházat, hogy az eladásról nem ideiglenesen, hanem szabályszerű adás-vevési szerződést kössön, de csakis akkor és azon esetben, ha a vevő a f. év szeptember 1-ig fizetendő 4 mázsa buzát az egyháznak már tényleg kifizette. Az adás vevési szerződésben mint feltétel legyen kikötve, hogy az 1927. év szeptember 1-ig fizetendő 3 mázsa buza és 1928. év szeptember 1-ig fizetendő 3 mázsa buza s késedelmes fizetés esetén annak kamatai a tulajdonjog átírással együtt az eladott ingatlanra, az egyház javára tjkönyvileg is bekebeleztessek.

Az ezen alakban kiállított adás-vevési szerződést az egyház a most kiadott iratokkal és a beszerzendő telekkönyvi kivonatokkal együtt az őszi közgyűlésre mutassa be.

Utasítja végül egyházmegye a legyesbényei egyházat, hogy az eladott pince árából megfelelő ingatlant szerezzen s míg erre az alkalom nem kínálkozik, a vételári tőkét és annak kamatait külön alapként kezelje.

18. A tiszalúci egyház bemutatja *Barta Sándor és neje* szül. *Fekete Julianna* tiszalúci lakosok alapítványi levelét, melyben nevezettek elhalt Ernő nevű fiúk emlékére a tiszalúci 902. és 182. sz. tjkönyvi betétekben 4679. és 6026. hr. sz. a. foglalt egy magyar hold területű szántóföldjük a szentírás és vallásos iratok terjesztésére az egyháznak átadják, bemutatja egyben az ingatlanok átadásáról szerkesztett ajándékozási szerződést is.

Az egyházmegyei közgyűlés az alapítványi levelet és ajándékozási szerződést, miután azt a presbiterium az egyházközség szabályszerűen letárgyalta, az egyházra különösebb terhet nem ró s az alapítvány vallásos célt szolgál, jóváhagyja és jóváhagyás végett a főtiszteletű egyház kerületi közgyűléshez felterjeszti. Utasítja a közgyűlés a tiszalúci egyházat, hogy az ingatlant és annak jövedelmét külön alapként kezelje s arról minden évben külön számadást szerkeszsen és mutassa be.

19. A *lukai* egyház beterjeszti a Szabó Bertalan sátoraljaújhelyi építész vállalkozóval 1926. évi január 10-én megkötött szerződését, mely szerint nevezett vállalkozó a bemutatott rajz- és költségvetés szerint tíz vagon (1000 q.) buzáért s az egyház által átengedett anyagokért elvállalja a templomnak, lelkészlaknak és a hozzátartozó melléképületeknek újjáépítési, átalakítási és kibővítési munkálatait, mely munkálatok a szerződésben, továbbá a szerződést kiegészítő, 1926. febr. 19-én Saujhelyben kiállított vállalkozói nyilatkozatban, végül

1926. február 26-án Esperes elnöklésével és *Szabó Bertalan* építész jelenlétében tartott presbiteri gyűlés jegyzőkönyvében vannak részletezve.

Varga Gyula és társai lukai egyháztagok a megkötött szerződés ellen kifogásokkal élvén, cserestől annak megsemmisítését kérik.

Egyházmegyei közgyűlés — miután a szerződés szabályszerűen összehívott és meghirdetett presbiteri és egyházközségi közgyűlési, többségi határozaton alapul és abból kifolyólag kötött meg — felebbezést elutasítván, a beterjesztett szerződést a f. év február 19. és február 26-iki pótlékaival együtt a maga részéről jóváhagyja, megerősíti, — ügybúgó lelkész érdemeinek és a hívek áldozatkészségének jegyzőkönyvi elismerése mellett.

20. A *hernádkaki* egyház a paróchiális melléképületek szükségelt ujjáépítésére, az *alsó- és felsőberekii* egyház lelkészlakása halaszthatatlan felépítésére, a *bodrogsárai* leányegyház a téli árviz által tetemesen megrongált templomának, iskola és tanítói lakásának reparálására — hiveik különleges szegénységét hangsúlyozván — egyházmegye segélyét, anyagi támogatását kérik.

Közgyűlés nevezett egyházak kérvényét a Segélyosztó Bizottság cselekvő jóakarátába ajánlja a teljesíthetés legmesszebbmenő mértékéig, — a bereckii egyház kérvényét ezenkívül leteszi a kebelbeli egyházak presbiteriumaihoz az áldozatos buzgóság forrásainak megnyitása végett.

21. *Nagy József* II. é. hittanhallgató — mint árva lelkészfiú — kinek lelkészözvegyi nyugdíjból élő édesanyja anyagiakban való támogatását, két kisebb fiútestvérének eltartása és iskoláztatása mellett még igényelnie sem szabad, Egyházmegye némi anyagi segélyben való részesítését kéri.

Egyházmegyei közgyűlés, különös tekintettel Marton János theol. igazgató meleg ajánlatára,

mely szerint „Nagy József kitünő előmenetelű, példás szorgalmú, kifogástalan magaviseletű és minden támogatást megérdemlő theológus,“ szívesen ajánlja Nagy József II. é. hittanhallgatót a Segélyosztó Bizottság szíves figyelmébe.

22. A *lukai* ref. egyház újra beterjeszti 4 példányban jóváhagyás és megerősítés végett módosított lelkészi díjlevelét, amelyet a múlt évi őszi egyházmegyei közgyűlésünk 16. d. sz. határozatában azzal az utasítással adott vissza, hogy az egyház a tényleges állapotnak megfelelően a lelkészi földek összes adójának fizetését vállalja és biztosítsa a lelkészi díjlevelben. Ennek a felhívásnak az egyház eleget tett.

Egyházmegyei közgyűlésünk az adott utasítás szerint kiállított s úgy presbiteri, mint egyházközségi közgyűlési elfogadó határozatokkal megerősített módosított lelkészi díjlevelet, mivel az a régi díjlevelhez képest értécsökkenést nem mutat; — jóváhagyja és megerősíti s hasonló értelemben való intézkedés végett a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez tisztelettel felterjeszti.

22/a. A *monoki* ref. egyház beterjeszti 4 példányban jóváhagyás és megerősítés végett módosított lelkészi díjlevelét.

Egyházmegyei közgyűlésünk a monoki ref. egyház módosított lelkészi díjlevelét visszaadja, mert az iratok közül hiányzik az egyházközségi közgyűlés elfogadó határozata.

Utasítja nevezett egyházat, hogy módosított lelkészi díjlevelét presbiteri és egyházközségi közgyűlési elfogadó határozatokkal felszerelve legközelebbi egyházmegyei közgyűlésünkhöz terjessze fel.

23. A *taktaszadai* egyház meglévő adósságainak kifizetésére 30,000.000 korona kölcsön felvételének engedélyezését kéri egyházmegyei közgyűlésünktől. Presbiteri és egyházköz-

ségi közgyűlési névszerinti szavazattal elfogadó határozatokat csatol kérelméhez.

Egyházmegyei közgyűlésünk a kölcsön felvételét — melyet már a taktaszadai ref. egyház időközben fel is vett — utólagosan azzal a szigorú utasítással hagyja jóvá, illetve engedélyezi, hogy hasonló esetben először az egyházi felsőbb hatóság engedélyezése kérendő ki s csak ennek elnyerése után vehető fel ily nagy összegű kölcsön.

24. *Homolya László* hernádnémetii lakos, ref. egyháztagot a hernádnémetii ref. egyház presbiteriuma egyházfivá választotta s mikor e tisztséget elfogadni vonakodott, pénzbírsággal sújtotta. *Homolya László* 60%-os rokkantságára való hivatkozással kéri egyházmegyei közgyűlésünket, hogy eme reá nézve terhes tisztség viselése és a presbitérium által kirótt pénzbírság megfizetése alól mentessék fel.

Egyházmegyei közgyűlésünk *Homolya László* hernádnémetii lakos, ref. egyháztag kérelmét teljesíti s őt felhozott indoknál fogva a hernádnémetii ref. egyházban az egyházfiség viselése és presbiterium által reá kirótt pénzbírság megfizetése alól felmenti.

25. Tárgyaltatott a *sátoraljaújhelyi* egyháznak kérvénye bernátfalvi *Bernáth Aladár* úr, Zemplén vármegye alispánja, sátoraljaújhelyi lakos által az egyháznak tett tizmillió koronás alapítvány jóváhagyása ügyében.

Az egyházmegyei közgyűlés a sátoraljaújhelyi presbiteriumnak azon határozatát, mellyel az alapítványt elfogadja, jóváhagyja és megerősíti.

Utasítja a közgyűlés a sátoraljaújhelyi egyházat, hogy az alapítványt külön alapként kezelje s arról minden évben külön számadást szerkesszen és mutassa be. Arra való tekintettel,

mert az alapítványt tevő kikötötte, hogy közső-
netet semmiféle formában nem fogad el, a köz-
gyűlés a nemes tettet jegyzőkönyvében örökíti
meg.

26. A *sátoraljaújhelyi* egyház bemutatja 1926 február
26 án hozott presbiteri és 1926 március 28-án hozott egyház-
községi határozatát, mely szerint az egyház Sátoraljaújhely
várossal a kántorlak építése ügyében folyamatba tett perben
kiegyezett oly módon, hogy Sátoraljaújhely város hajlandó a
peres eljárást beszüntetni és kártalanításképen az egyháznak
egyszázmillió kártalanítási összeget fizetni.

Bár az ügy kellő módon előkészítve nin-
csen, a beadványhoz sem a peres iratok, sem
az erre vonatkozó előzetes egyházi határozatok
csatolva nem lettek s így nincsen módjában az
egyházmegyei közgyűlésnek az ügy keletkezé-
séről, annak fejleményéről bővebb áttekintést
szerezni, de mert a város ajánlata felett úgy a
presbiterium, mint az egyházközség törvényes
formák között döntött s egy költséges per meg-
szüntetéséről van szó, — a hozott határozatok-
hoz az egyházmegyei közgyűlés elvileg hozzá-
járul, kötelezi azonban az egyházat, hogy az
egyezségről megbízott ügyvédje útján szabály-
szerű egyezséget létesítsen s azt a presbiterium-
mal és az egyházközséggel szabályszerűen tár-
gyaltassa le s a megkötött egyezséget a város
képviselőtestületével is hagyassa jóvá s úgy ezen
egyezséget, mint a most vissza adott iratokat,
a per tárgyára vonatkozó iratokkal, a telekkönyvi
kivonattal és a peres eljárás keletkezését ismer-
tető felvilágosító jelentésével az esperes úrnak
mutassa be.

27. Tárgyaltatott a Tiszáninneri Ref. Egyházkerület mult
évi őszi közgyűlésének 25. sz. határozata, mely utasítja az
egyházmegyéket, hogy érdemes tanítóikra vonatkozólag felsőbb
elismerés iránti felterjesztésüket a vármegyék főispánja, vagy
a kir. tanfelügyelőségek útján tegyék meg.

Egyházmegyei gyűlés ezen utasítás alapján *Kántor Ferenc* ricsei, *Tóth Károly* prűgyi, *Kovács János* csobaji és *Sipos József* tiszaladányi ref. tanítóknak — kik közül az első három hosszú időn át kiválóan teljesített tanügyi és közéleti munkásságával, az utóbbi pedig 20 év alatt a népnevelés és társadalmi élet terén kifejtett sokoldalú, eredményes működésével méltán keltett egyházmegyénk területén feltűnést és elismerést — felsőbb kitüntetésre való felterjesztését Zemplén és Szabolcs vármegyék kir. tanielügyelőinek nagybecsű figyelmébe szívesen ajánlja.

28. A jegyzőkönyv hitelesítésére

az elnökség mellett a jegyzői kar tagjai kiküldetnek.

29. A tárgysorozat kimerítettvén

elnök a gyűlést berekeszti.

Hitelesítjük:

Sárospatak, 1926. évi május hó 11 én.

Kiss Ernő
esperes.

Janka Péter
Éles István

Hegedűs László
papi jegyzők

Meczner Béla
gondnok.

Asztalos Gyula
Hubay Kálmán
világi jegyzők.

Birósági ügyek.

I. Jelentés az alsözempléni egyházmegye időszaki tanácsának 1926. február 12-én hozott határozatairól.

1. *Szlkuszay Menyhért* vissi egyháztag, a vissi presbitérium mint elsőfoku fegyelmi bíróság ítéletének részben való megváltoztatásával az V. t.-c. 34. §. B pontjába ütköző fegyelmi vétségek miatt feddésre, továbbá választói és választhatósági jogának 5 évre való felfüggesztésére ítéltetett.

2. *Horváth Pál* sajjóhidvégi lelkész az I. t.-c. 143 §. II. t.-c. 36. §. V. t.-c. 34. §. A. 1—4. pontjaiba ütköző fegyelmi vétségek miatt sajjóhidvégi lelkészi állásától elmozdítottatott és 3,000.000 koroea perköltsog fizetésére köteleztetett.

3. *Sütő Kálmán* megyaszói lelkész fegyelmi ügyében a bíróság úgy végzett, hogy az eljárást felfüggeszti mindaddig, mig e tárgygyal kapcsolatos és folyamatban levő büntető per a polgári bíróságnál jogerős befejezést nyer.

4. *Czecz András* nyug. legyesbényei lelkésznek a legyesbényei egyház által reá kivetett egyházi adó elleni felebbezése elutasítottatott.

5. A *taktaharkányi lelkészválasztás* ellen *Hideg Ferenc* és társai által beadott felebbezést a bíróság elutasította, a választás törvényszerűségét elismerte, Veress Imrét törvényesen megválasztott lelkésznek jelentette ki s felebbezőket 1,700.000 korona perköltségben elmarasztalta.

II. Időszaki bíróság 1926. tavaszi gyűléstől 1927. tavaszi gyűlésig.

1. Kiss Ernő, Meczner Béla, Forgács Gyula, Dr. Kiss Sándor, Hodossy Béla mint rendes tagok. — Marton János, Janka Károly, Bernáth Aladár mint póttagok.

2. Kiss Ernő, Meczner Béla, Horváth János, Danyi József, Dr. Asztalos Kálmán mint rendes tagok. — Kun Zoltán, Sebeő Gyula, Dr. Meczner Tibor mint póttagok.

III. Az 1926 május 11-én tartott rendes bírósági ülés ítéletei.

1. *Hernádkaki* díjlevél ügyben kötelezte bíróság az egyházat lelkész járandóságainak kiszolgáltatására. Egyház képviselői az ítélet ellen felebbeztek.

2. *Horthy István* felebbezésével elutasította bíróság és kötelezte 240.000 korona tokaji egyházi adónak a megfizetésére.

Az egyes pontokat jegyezték:

Janka Péter: 1, 2, 5 a—n, 12—18, 28, 29.

Éles István: 19, 20, 21, III. Bir.

Hegedüs László: 10, 22, 23, 24.

Asztalos Gyula: 3, 4.

Hubay Kálmán: 17, 18, 25, 26, IV. Bir.

Szabó Andor: 11.

Pataky Sándor: 27.

V. Nyitray Károly: 50.

Tárgymutató.

I. Közgyűlési ügyek.

1. A XC zsoltár 1. versének eléneklése, esperes imája és gondnok megnyitója.
 2. Alakulás.
 3. Tálás Áron lukai, Molnár Ferenc monoki lelkészek beiktatása.
 4. Kolumbán Piroska makkoshotycai tanítónő beerősítése.
 5. Esperesi jelentés:
 - a) b) Nagy Károly, Kovácsy Ferenc, Gyöőr Imre és Csonotos Aranka emlékének megörökítése.
 - c) A megüresedett világi főjegyzői állás betöltése.
 - d) Dr. Makkai Sándor üdvözlése.
 - e) Báró Bottlik István üdvözlése.
 - f) Oláh András üdvözlése.
 - g) Bernáth Aladárnak, idb. Fekete Sándor és nejének, Gagyai Károlynak, Berta Sándor és nejének adományaikért köszönet.
 - h) A szükséges épületjavítások elrendelése.
 - i) Simai és olaszliszkai tanítók hátralékcs fizetése.
 - j) Ujcsánáros állandó káplántartó helyül leendő kijelölése iránti kérelme.
 - k) Kántor Mihály, Thuróczy Miklós, Pap Ilona és Kató János tanítók eredményes munkájának elismerése.
 - l) Bodrogolaszi dollár-kölcsön ügye.
 - m) Egyházi kölcsönök felvétele.
 - n) Tanítói nyugdíjárulék és lelkészi közmunka.
 - o) Tanítók status rendezése.
6. Bernáth Aladár alispán felszólalása.
 7. Egyházkerületi képviselők kiküldése.
 8. Birósági ülés idejének kitűzése.

9. Tokaji ref. és ág. ev. temető közös birtoklási ügye.
10. Pénzügyi bizottság jelentése.
11. Belmissiói bizottság jelentése.
12. Mezőssy László v. tanácsbíró és Matusz Mihály tanító-képviselő lemondása és helyeik betöltése.
13. Járási Kálvinszövetségek megszervezésére szervezők kiküldése.
14. Leánykálvineum kérelme.
15. Jelentés a berzéki Szemere—Tőrös alapítványról.
16. Cigánd jelentése kultúrház és iskola ügyben.
17. Lcgyesbénye pince eladás ügye.
18. Bartha Sándorné ajándékozási szerződése ; Bartha Sándor és neje alapító levele.
19. Lukai lelkészlak és templom építése.
20. Hernádkak, Bodrogsára, Alsó- és Felsőberecki segélykérényye.
21. Nagy József II. é. th. segélyezése.
22. Luka, Monok lelkézi díjlevele.
23. Taktaszada kölcsönügye.
24. Homolya László egyházfiség alól való felmentés iránti kérelme.
25. Bernáth Aladár alapító-levele.
26. Saujhely város és a ref. egzház közöttli megegyezés kántorlak ügyben.
27. Pataky Sándor indítványa érdemes tanítók kitüntetése ügyében.
28. A jegyzőkönyv hitelesítőinek kiküldése.
29. A gyűlés berekesztése.

II. Birósági ügyek.

- I. Jelentés az időszaki tanács határozatairól.
 - II. Időszaki tanácsok megalakítása.
 - III. Hernádkaki díjlevél-ügy.
 - IV. Horthy István felebbezése tokaji egyházi adója ellen.
-

Betűrendes névmutató.

- A**lsóberecki e. k. 10/g, 20.
Asztalos Kálmán dr. 2. II/13.
Alsódobszai énekkar 11₅.
Batha János 13.
Barta Sándor és neje 5/g, 18.
Berzéki e. k. 15.
Bernáth Aladár 5/g, 7, 2⁵
 II. B. 5/e.
Bernáth István 2.
Bethánia Egylet 11₆
Bodrogolaszi 5/l, 10/a.
Bodroghalász 11₂.
Bodroghalászi énekkar 11₄.
Bodrogsára 20.
Báró Bottlik István 5/e.
Cigandi e. k. 16.
Csontos Aranka 5/h.
Csontos József dr. ifj. 13.
Dányi József II. B.
Egyházak általában 5/m, 6,
 10/e, 14.
Egyházkerület 50, 7, 11₇, 8,
 15, 18, 22/a, 25.
Egyetemes konvent 50, 11₇, 8.
Elnökség 5/a, 7, 8, 11₄, 12,
 28, II. B.
Énekkarok általában 11₃.
Esperes 1, 2, 5/c, i, j, l, 6, 7,
 10/g, 11_{4, 6}, 12, 13, 14, 20, 21.
Erdélyi egyházkerület 5/a.
Erdőbényei gondnok 10/b.
Erdőhorváti lelkész 11₆.
Fekete Sándor és neje 5/g.
Forgács Gyula 7, 11, II. B.
Gagyai Károly 5/g.
Gecse Lajos 10/f, g.
Gerőcz Kálmán dr. 13.
Győőr Imre 5/b.
Hegedüs László 7, III. B.
Hernádkakie k. 5/h, 20, III. B.
Hernádnémeti presbiterium
 24
Hézser Emil 2.
Horváth István 2.
Homolya László 24.
Hodossi Béla II. B.
Horváth János II. B.
Horthy István IV. B.
Hubay Kálmán 13,
Janka Károly 2, II. B.
Janka Péter 7
Jegyzői kar 28.
Kálvinszövetség 13.
Kántor Mihály 5/k, 13.
Kántor Ferenc 27.
Kató János 5/k.
Kiss Sándor dr. II. B.
Kovács János 27.
Kiss Ferenc 14.
Kocsó Piroska 11₆.
Kovácsy Ferenc 5/l.
Kolumbán Piroska 4.

- Kún Zoltán 5/e, 7, II.
 Leánykálvineum 14.
 Lelkészek általába 6, 14, 10/e.
 Legyesbényei e. k. 10/e.
 Lukai egyház 10/a, 19, 22/a.
Makkai Sándor dr. 5/d.
 Matusz Mihály 12.
 Marton János II. B.
 Meczner Béla 1, 5/c, 7, 11₄, 12.
 Meczner Tibor dr. 7, II. B.
 Molnár Ferenc 3.
 Mezőssy László 12.
 Molnár László 13.
 Monoki e. k. 22/b.
 G. Nagy Béla 13.
 Nagy József 21.
 Nagy Károly 5/a.
Oláh András 5/f.
 Olaszliszkai e. k. 5/c.
 Olaszliszkai énekkar 11₄.
Palkó Jánosné 17.
 Pap Ilona 5/k.
 Pungur Béla 13.
 Prügyi énekkar 11₄.
Radácsy György ifj. 13.
Saujhelyi e. k. 11₂, 25, 26.
 Saujhely város 26.
 Sallay István 11₆.
- v. Sáfrán Géza 13.
 Segélyosztó bizottság 20, 21.
 Sebeő Gyula 7, II. B.
 Simai egyház 5/i.
 Sipos József 27.
 Sütő Kálmán 2.
Szabó Bertalan 19.
 Szabolcs vármegye kir. tan-
 felügyelője 27.
 Szeréncsi e. k. 5/h.
 Szilágyi Géza 2.
Tanítók általában 5/o.
 Tarcali e. k. 11₂.
 Taktaszada 23.
 Tantó János 11₃, 13.
 Tálás Áron 3.
 Tiszakarádi e. k. 10/e.
 Tiszaladány 10/d.
 Tokaji e. k. 9.
 Tóth István 11₃.
 Tóth Károly 27.
 Tolcsvai énekkar 11₅.
 Thuróczy Miklós 5/k.
Ujcsanáros 5/j.
 Vay Miklós báró ifj. 7.
 Varga Gyula és tsai 19.
Zemplén vm. alispánja 5/n.
 Zemplén vm. kir. tanf. 27.